

A vészharang visszhangja A rendészeti tisztképzés kilátásai

Christián László

Dr. habil. PhD, oktatási rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi docens,
rendőr dandártábornok
Nemzeti Közszerzői Egyetem
christian.laszlo@uni-nke.hu

Megszólalt a vészharang

A világ folyton változik és ezek a változások az utóbbi időben egyre dinamikusabbnak tűnnek. Egyes szakértők szerint az elkövetkező 15–20 évben a munkaerőpiacon is jelentős fordulat várható. 2035-re várhatóan a munkahelyek 95%-át érinteni fogja az automatizáció (Winkler, 2017), viszont számos területen továbbra sem lesz nélkülözhető a humán erő. Az automatizálás szempontjából a rendészeti igazgatás tipikusan olyan ágazat, ahol a szakemberek teljes körű pótlására jó ideig – vagy talán soha – bizonyosan nem tudunk majd technológiai megoldásokat nyújtani. Nem meglepő módon mind nemzetközi (KPMG, TPF, 2019; Police Executive Research Forum, 2019), mind pedig hazai viszonylatban (Bartos, 2009; Christián, 2018; Erdős, Magasvári & Szabó, 2019; Erdős et al., 2020; Kiskopárdi, 2018; Nagy, 2016; Vári, 2016; Vári, 2018) a humán erőforrás-gazdálkodás kihívásai – így különösen létszámhiány, toborzás, elvándorlás – jelentik az egyik legsürgetőbb feladatot a rendészeti praxis számára.

Nyilvánvaló paradigma, hogy a rendészet társadalmi rendeltetésének a megfelelően felkészített szakemberek nélkül képtelen eleget tenni. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a rendészet állami szereplői mellett a közrend, közbiztonság fenntartásában egyre fontosabb szerepet kapnak a komplementer rendészet szereplői: önkormányzatok, a magánbiztonsági vállalkozások, valamint a civil önvédelmi szervezetek is (Christián & Rottler 2021). Miként az is világos, hogy a humán erőforrással összefüggő vagy más szakmai természetű problémák kezelésében, továbbá a folytonos megújulást szolgáló célkitűzések elérésében a rendészet intézményrendszerét nem hagyhatjuk magára. „A lényeg az, hogy a hatékony rendőrködés folyamatos kutatást és fejlesztést igényel” – írja Finszter Géza (2009). A rendészettudomány feladata, hogy a más tudományokkal folytatott diskurzus ösztönzése mellett, a felmerülő gyakorlati problémák

megoldását is segítse (Kozáry, 2014). A rendészettudomány küldetése, hogy az empirikus tények szintetizálásával ajánlásokat kínáljon a szervezet kialakításához, a rendészeti szakértelem tartalmának pontosításához, illetve a rendészet működésének, szervezetének fejlesztéséhez (Finszter, 2018), értelemszerűen beleértve ebbe a személyzeti állományt érintő megújító javaslatokat.

A tudástranszfer legfontosabb eszközét a szakmai konferenciák, képzések mellett a szakmai és tudományos folyóiratok jelentik. A szakmai tudományos folyóiratok egyik alapküldetése, hogy az elméleti képzés és a gyakorlati végrehajtás között hidat képezzenek, megteremtsék a kommunikációs platformot. Kézenfekvő tehát, hogy az előbb említett humánerőforrás természetű problémák kapcsán feltárt eredményekkel és a lehetséges megoldási javaslatokkal e folyóiratok hasábjain keresztül érijük el a rendészeti igazgatásban érintett döntéshozókat. 2020-ban a magyar rendészeti felsőoktatás ötvenéves évfordulója alkalmából az eredményekben gazdag múlt elismerése mellett fontosnak tartottuk, hogy a jelen helyzetének tükrében prognózist mutassunk a jövőről (Christián & Erdős, 2020). A rendészeti felsőoktatásban tanuló fiatal tisztjelölt állomány kiemelt jelentőségű a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek személyzeti utánpótlásában, ily módon a rendészeti felsőoktatás tudományos vizsgálata kicsit sem közömbös a jelen humánpolitikai kihívásainak kezelése kapcsán.

A vészharang visszhangja

Az említett tanulmány számos megállapítása – az 50 éves jubileumát ünneplő rendészeti felsőoktatás értékeinek és eredményeinek elismerése mellett – megkongatta az ominózus vészharangot, és értékes tudományos diskurzust indított el. Finszter Géza és Korinek László közös reflexiójukban szóltak először a tanulmány ténymegállapításai kapcsán. Sokat mondó, hogy a Finszter–Korinek szerzőpáros dicséretesnek tartja Christián és Erdős témaválasztását és elszántságukat, de rendkívül göröngyös vállalkozásnak nevezi azt (Finszter & Korinek, 2021). Záró gondolatukban a szerzők a következőket jegyzik meg: „*A rendészet tényei valóban makacs dolgok, de nem engedhető meg, hogy a tényeknek legyen »rosszabb«! A feltárt bajok lehetnek a fejlődés motorjai is, de csak akkor, ha ezeket a társadalom felismeri, a rendészeti hivatalok helyes következtetéseket vonnak le belőlük, a politika pedig elfogadásukat vagy tagadásukat nem tekinti pusztán hatalmi eszköznek. Ahhoz, hogy a kérdésekre jó válaszok szülessenek ennek a három tényezőnek – a társadalomnak, a rendészeti szolgálatoknak és a demokratikus politikai hatalomnak – az összefogására van szükség*” (Finszter & Korinek, 2021).

Kutatásunk során feltárt eredményeink arra vezettek, hogy a rendészeti felsőoktatás utánpótlásának biztosításához olyan érdemi anyagi elismerésre van szükség, amely a fiatalok és szüleik számára is kézzelfoghatóvá teszi a pénzügyi önállóság megteremtésének lehetőségét már az egyetemi évek alatt is. Ennek megoldására pedig a tanulmányi ösztöndíjak mértékének jelentős növelésére van szükség (Christián & Erdős, 2020).

Örömmel jelentem, hogy a tanulmány által is kiemelt anyagi ellentételezés ügyében született javaslat a rendészeti szervek igényeivel és a politikai hatalom elképzeléseivel is egy irányba mutat. A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek tisztjelölti állományának utánpótlását biztosítandó ugyanis a kormányzat törvénymódosító javaslatot nyújtott be 2021. év végén az Országgyűlés elé. A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.), valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény (NAV Szj. tv.) módosítását kezdeményező törvényjavaslatok részletes indoklása kifejti, miszerint a belügyi szervek rendvédelmi tisztjelöltjei és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) pénzügyőr tisztjelöltjei az eddigi ösztöndíj helyett ezután illetményben részesülnének. Az illetmény összetételét (alapilletmény, tanulmányi díj, valamint illetménypótlék), részletszabályait mindkét esetben rendelet határozná meg, azzal, hogy a mindenkori illetmény összege nem lehet kevesebb a garantált bérminimum összegénél (T/17433; T/17670 számú törvényjavaslatok). Ez óriási előrelépés lehet a tisztjelölti utánpótlás hatékony biztosításához, de a küldetés még messze nincs teljesítve. Számos feladatunk van még ezen a téren, ezek közül is kiemelkedik, hogy megtaláljuk a kompromisszumot a jogalkotó által köbe vésett tisztjelölt hallgatók hosszú évekre történő röghöz kötése, és az elkövetkező években bevonuló hallgatók ezzel ellentétes nézőpontja között.

Meggyőződésem szerint a rendészeti felsőoktatásnak a jövőben fokozódó figyelmet kell fordítania a már említett komplementer rendészet képzési rendszerének kiépítésére és fejlesztésére. A rendészeti felsőoktatáson belül egyre meghatározóbb a Nemzeti Közszerződéti Egyetem (NKE) Rendészetudományi Kar 2006 óta működő biztonsági szakiránya (nappali és levelező munkarend), valamint a 2020-ban indított Biztonsági szervező mesterképzés. 2014 óta az NKE hathatós támogatásával zajlik a polgárőr vezetők képzése a Polgárőr Akadémián. A komplementer rendészet képzésfejlesztése újabb mérföldköveinek tekinthető, hogy 2020-ban elindult az NKE és a Testnevelési Egyetem együttműködésében, az utóbbi szervezésében a Rendezvényszervezés–sportbiztonság, míg 2022-ben az NKE-n reményeink szerint meghirdetésre kerül a Településbiztonsági menedzser szakirányú továbbképzés is.

A rendészeti képzésekben is szembe kell néznünk a teljes felsőoktatást elérő kihívással, az oktatás módszertani megújításának szükségességével. A Z generáció szinte már más nyelvet beszél, mint az idősebbek, másként éli az életét, eltérő viselkedési szokásai vannak, amelyekre az oktatás rendszerének reagálni kell, sőt leginkább ezen körülményekhez érdemes igazítani a jövő oktatási módszereit. Ennek az oktatásmódszertani fordulatnak az alapjait kívánja letenni az NKE-n 2020-ban megalapított Kreatív Tanulás Pedagógia Kutatóműhely és az ehhez kapcsolódó Kreatív Tanulás Program (Christián, Hautzinger & Kovács, 2021).

Befejezés

„Vannak helyzetek, melyekben fáradtságunk jutalma nem a siker, hanem csak azon meggyőződés, hogy kötelességünket teljesítettük, habár sikernek reménye nélkül is.” – írja Eötvös József vallás és közoktatási miniszter, a Heidelbergben tanuló fiának, Eötvös Lórándnak, 1867. december 2-án. Bizonyos értelemben ilyen küzdelmes időket élünk mi is manapság a pandémia hullámai és a migrációs válság közepette, amikor erőink egy jelentős részét az viszi el, hogy a társadalom működésének alapfeltételei adottak legyenek. A rendészet szerveire fokozott nyomás nehezedik, miközben önmaga boldogulásáért, fejlesztéséért is egyszerre meg kell dolgoznia. Látható azonban, hogy a tudomány, a társadalom, a szakmai közösség és a politikai szándék összezárásával kézzelfogható eredmények és megoldások születhetnek, még ha a siker lehetősége kissé távolinak is tűnik közben.

Felhasznált irodalom

- Bartos L. (2009). Gondolatok a rendészeti oktatásról. *Rendészeti Szemle*, 57(3), 3–15.
- Christián L. (2018). A helyi rendészeti együttműködés rendszere. *Iustum Aequum Salutare*, 14(1), 33–61.
- Christián L. & Erdős Á. (2020). Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, 68(12), 11–42. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.12.1>
- Christián L., Hautzinger Z. & Kovács G. (2021). A magyar rendészeti felsőoktatás jelene és jövője. *Magyar Rendészet*, 21(ksz), 53–72. <https://doi.org/10.32577/mr.2021.1.ksz.4>
- Christián L. & Rottler V. (2021). Magánbiztonsági helyzetértékelés 2019-2020. *Glossa Iuridica*, 8(1-2), 159–182.

- Erdős Á., Magasvári A., Molnár K., Pócsi A., Szabó A. & Vas A. (2020). NAV Café – A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. *Magyar Rendészet*, 20(1), 149–177. <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.10>
- Erdős Á., Magasvári A. & Szabó A. (2019). Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Gondolatok a rendészettudományról. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából* (pp. 89-102). Magyar Rendészettudományi Társaság.
- Finszter G. (2009). *A francia rendőrségről*. Az Európai Unió tagországainak rendőrségei. Nemzetközi tudományos konferencia. Rendőrtiszti Főiskola.
- Finszter G. (2018). *Rendészetan*. Dialóg Campus Kiadó.
- Finszter G. & Korinek L. (2021) A tények makacs dolgok... Annál rosszabb a tényeknek?! *Belügyi Szemle*, 69(4), 683–691. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.4.11>
- Kiskopárdi Zs. J. (2018). A magyar büntetés-végrehajtás nemzetbiztonsági aspektusai. *Terror & Elhárítás*, 7(1), 45–71.
- Kozáry A. (2014). A rendészettudomány helye, szerepe, jövője. In Gaál Gy. & Hautzinger Z. (Szerk.), *Rendészettudományi gondolatok. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának egy évtizedes jubileuma alkalmából*. (pp. 79–84). Magyar Rendészettudományi Társaság.
- KPMG – TPF (2019). *Building a police workforce for the future*. KPMG – The Police Foundation.
- Nagy Zs. (2016). Változások a katasztrófavédelmi képzésben. *Védelem Online: Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakkönyvtár*, 744, 1–11.
- Police Executive Research Forum (2019). *The workforce crisis, and what police agencies are doing about it*. Police Executive Research Forum, Washington D. C.
- Vári V. (2016). Hatékonyság a rendészeti tiszthelyettesképzés és a karrierrendszer fejlesztésének ütközőzónájában. *Magyar Rendészet*, 16(6), 109–132.
- Vári V. (2018). A rendőri életpályamodell és a rendőri felsőoktatás összehangoltsága. *Magyar Rendészet*, 18(2), 205–222.
- Winkler, R. (2017). Elon Musk Launches Neuralink to Connect Brains With Computers. *The Wall Street Journal*, March 27, 2017. <https://www.wsj.com/articles/elon-musk-launches-neuralink-to-connect-brains-with-computers-1490642652>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Christián L. (2022). A vészharang visszhangja. A rendészeti tisztképzés kilátásai. *Belügyi Szemle*, 70(11), 2205–2209. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.11.8>